

İlk əvvəl “əbru nədir?” sualına cavab axtarsaq, əbru həyatın təməlini təşkil edən iki ana maddə sayılan su və torpaqdan əmələ gələn bir sənət növüdür.

Bu sənət Orta Asiyadan ipək yoluyla İrana və oradan Türkiyəyə keçmişdir. Əbru Sözü'nün kökü çağatayca “damarlı” mənasına gələn “əbrə”, farsca “buluda bənzər” mənasını verən “əbri” və ya “su sözü” mənasına gələn “ab-ru” adıyla tanınmışdır. Əbru İslam incəsənətləri içərisində ən cazibədarıdır. Kağız bəzəmə sənəti olan əbru usta-şagird yolu ilə nəsildən-nəsilə ötürülür. Əbru olmaq üçün öncə bu sənətə aşiq olmalısın. Sevgi və səbir də olarsa, əbru zamanla öz sirlərini sizə açar. Əbruda vacib olan əsas amil materialı hiss etməkdir. Əmək istəyən bir sənət olan əbru 3-4 dəqiqəyə başa gəlirsə, ön hazırlığa 1-2 ay tələb olunur.

Toz halında olan torpaq boya sulandırılaraq 3-4 saat ərzində əzilir və şüşə qaba qoyulur. Lazımı qədər su və öd (mal ödü) əlavə edilir. Boyanın öddə həll olması ən azı 40-60 gün çəkir. Öd boyanı incəldir və istifadə etdikdə onu suyun üzərində saxlayır. Öd boyları suyun üzərində biri-birinə qarışmağa qoymur. Bu sənətdə mühüm olan bütün materialın təbii olmasıdır. İstifadə edilən fırçalar at quyruğu və gül budağından hazırlanır. Kitre suyu qatılıq vermək üçün istifadə edilir. Kitre kimi dəniz kadayıfı, səhləb kökü, heyva tumu və s. istifadə etmək olar.

Kitre sayla qarışdırılıb təknəyə süzülür. Təknə kağızın ölçülərinə uyğun hündürlüyü 5-6 sm olan paxlava qabına bənzər qabdır. Fırça hazır boyaya batırılaraq təknədəki suya çilənir. Suyu düşən damlalar dairələr şəklində su üzünə yayılır. İkinci atılan boya birincini sıxışdırıb özünə yer açır və boylar bir- birinə qarışmadan əsrarəngiz rəsmlər ortaya çıxarır. Kağızı suyun üzünə yatıraraq əbru kağıza əks etdirilir. Bu da səbrin sonu. Rəsmə diqqətlə baxdıqda ortaya çıxan görüntü mikroskop və ya teleskopla baxdığımız zaman ortaya çıxan rəsmlərixatırladır. Boyanı suya atdığımız zaman ortaya çıxan rəsmlər qan hüceyrələrinə, gah da yerin kosmosdan görüntüsünə, buludla dolu səmaya, gah suya həsrət qalmış səhraya, hərdən coşan dəniz dalğalarına, bəzən də ağac kötüyünün halqalarına və s. bənzəyir.

Fırçanı tutan təkcə əl deyil, həm də ürəkdir. İşin içində ruhumuzu da qatsaq meydana çıxan rəsmlər əsrarəngiz olar. Bir əbru bir dəfə hazırlanır. İkinci dəfə bunun eynisini almaq mümkün deyil. Əbru təkcə kağız deyil, parçaya, şüşəyə, taxtaya və s. materiallara çıxarıla bilər. Əbru hüsn-xətdə fon kimi işlənilib xəttin gözəlliyinə gözəllik qatır. Əbru təbiətdə danları əks etdirir. Bunların bir qismini adi gözlə görərkən, bir qismini görə bilmirik. Əbruya baxan biri, mən bunu görmüşəm deyə fikirləşə bilər. Həyatın təməlini təşkil edən su və torpaq bir araya gəlib həyatın içindəki olub-bitənləri bizə xatırladır.

Həmd olsun suyu və torpağı yaradana. Əbru sənəti bir zamanlar unudulma təhlükəsi yaşasa da, son zamanlar bu sənətə diqqət artıb. Qədimdə kitablara bəzək məqsədiylə istifadə edilən əbru, insana pozitiv düşüncə verdiyi üçün çərçivələnib divarlara asılmağa başladı. Əbrulu naxışlar hər yerdə var. Göyün üzündə, mərmərdə, kəpənək qanadında, üstündə gəzdiyimiz torpaqda, daşlarda, bitkilərdə və s.

Yaşarkən hər hansı bir sənətin ucundan tutan könlünüzə bir qapı açın. Özünüzü kəşf edin. Onda ruhunuz dincələr, səbri taparsınız. Streslərlə dolu həyat sizi üzmez. Hər şeyə gözəl gözle baxarsınız.